

Šablona III/2- Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Přídavná jména

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Základní škola Moravany, okres Brno-venkov, příspěvková organizace ANOTACE	
Šablona:	III/2
Název:	Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Téma:	Přídavná jména
	Žák si upevňuje své znalosti o přídavných jménech
Autor:	Petra Velebová
Očekávaný výstup:	Žák si procvičí a upevní pravidla pro psaní koncovek přídavných jmen
Klíčová slova:	Přídavná jména, koncovky
Druh učebního materiálu:	Pracovní list
Cílová skupina:	Žák 1. stupně ZŠ
Typická věková skupina:	5. ročník ZŠ
Použité zdroje a materiály:	www.mojecestina.cz , Učebnice českého jazyka pro 5. ročník, Nová škola, Brno 2005

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Charakteristika přídavných jmen

Přídavná jména vyjadřují vlastnosti podstatných jmen. V podstatě nám říkají, jaké to podstatné jméno je. Například:

Červený trpaslík, krásná princezna, žluté kuře, věrný přítel

Máme také **přídavná jména přivlastňovací**, ta vyjadřují, komu následující podstatné jméno patří, či je. Znovu nám tedy přídavné jméno nějakým způsobem dané podstatné jméno vymezuje.

Např.: matčina halenka, otcovy boty, Nerudova ulice

Zvláštní skupinou jsou pak **jmenné tvary přídavných jmen**. Tyto tvary neobsahují dlouhou samohlásku na konci slova, která je pro přídavná jména typická. Jmenné tvary se v dnešní době už moc nepoužívají, setkat se s nimi ale můžete v některých starších knihách nebo i při běžném rozhovoru, např.: zdráv, mlád, zvědav, živ, jsem rád

Přídavná jména patří mezi ohebné slovní druhy, můžeme je skloňovat. Při skloňování přídavných jmen se řídíme dvěma vzory - tvrdým vzorem mladý a měkkým vzorem jarní. Přivlastňovací přídavná jména pak skloňujeme podle vzoru otcův a matčin.

Svým tvarem mohou přídavná jména vyjadřovat: rod, číslo, pád

Mezi charakteristické vlastnosti přídavných jmen patří jistě stupňování, díky kterému mohou vyjadřovat různé míry určité vlastnosti. Rozlišujeme tři stupně (např. velký, větší, největší).

Skloňování přídavných jmen.

U přídavných jmen se můžeme v podstatě setkat se třemi druhy skloňování. Vždy záleží na tom, jaký typ přídavného jména budeme skloňovat. Jinak se skloňují přídavná jména v základním tvaru (starý, hezká, malé), jmenném tvaru (mlád, živ) a odlišné skloňování mají také přídavná jména přivlastňovací. V tomto článku se podíváme podrobně na skloňování přídavných jmen v základním tvaru.

Skloňování základních přídavných jmen

Pro toto skloňování máme v čeština pouze dva vzory:

MLADÝ
JARNÍ

O tom, podle kterého vzoru budeme přídavné jméno skloňovat, rozhoduje:

tvar 1. pádu jednotného čísla pro mužský rod

u obojetných souhlásek pak tvary 1. pádu přídavného jména ve všech rodech

Vzor mladý

Jedná se o tvrdý vzor, skloňujeme podle něj tedy tvrdá přídavná jména. Ta poznáme podle tvrdého zakončení v 1. pádu jednotného čísla mužského rodu na **-hý** (drahý), **-chý** (plachý), **-ký** (měkký), **-rý** (starý), **-dý** (hrdý), **-tý** (mrzutý), **-ný** (prázdný).

Pokud je přídavné jméno zakončeno na obojetnou souhlásku (b, l, m, p, s, v, z) a jeho tvary pro každý rod se od sebe navzájem liší, tak skloňujeme přídavné jméno také podle vzoru mladý. Například: malý - malá - malé; tvary se odlišují, jedná se o tvrdé přídavné jméno.

Tvrdá přídavná jména v jednotném čísle pak skloňujeme takto:

pád	mužský rod		ženský rod	střední rod
	životný	neživotný		
1.	mladý (malý)	mladý (malý)	mladé (malé)	mladá (malá)
2.	mladého (malého)	mladého (malého)	mladého (malého)	mladé (malé)
3.	mladému (malému)	mladému (malému)	mladému (malému)	mladé (mladé)
4.	mladého (malého)	mladý (malý)	mladé (malé)	mladou (malou)
5.	mladý (malý)	mladý (malý)	mladé (malé)	mladá (malá)
6.	mladém (malém)	mladém (malém)	mladém (malém)	mladé (malé)
7.	mladým (malým)	mladým (malým)	mladým (malým)	mladou (malou)

Pokud se pozorně podíváme na tvary mužského rodu, tak zjistíme, že skloňování životných a neživotných jmen se odlišuje v jednotném čísle pouze ve tvaru 4. pád. Jinak se mužská přídavná jména skloňují stejně.

pád	mužský rod	
	životný	neživotný
1.	mladý (malý)	
2.	mladého (malého)	
3.	mladému (malému)	
4.	mladého (malého)	mladý (malý)
5.	mladý (malý)	
6.	mladém (malém)	
7.	mladým (malým)	

Přídavná jména v množném čísle pak skloňujeme následovně:

pád	mužský rod		ženský rod	střední rod
	životný	neživotný		
1.	mladí (malí)	mladé (malé)	mladé (malé)	mladá (malá)
2.	mladých (malých)	mladých (malých)	mladých (malých)	mladých (malých)
3.	mladým (malým)	mladým (malým)	mladým (malým)	mladým (malým)
4.	mladé (malé)	mladé (malé)	mladé (malé)	mladá (malá)
5.	mladí (malí)	mladé (malé)	mladé (malé)	mladá (malá)
6.	mladých (malých)	mladých (malých)	mladých (malých)	mladých (malých)
7.	mladými (malými)	mladými (malými)	mladými (malými)	mladými (malými)

Pokud si pečlivě prohlédneme skloňování všech rodů, zjistíme, že tvary 2., 3., 6. a 7. pádu se ve všech rodech shodují.

pád	mužský rod		ženský rod	střední rod
	životný	neživotný		
2.	mladých (malých)			
3.	mladým (malým)			
6.	mladých (malých)			
7.	mladými (malými)			

Vzor jarní

Jde o měkký vzor, skloňujeme podle něj tedy měkká přídavná jména. Ta poznáme podle měkkého zakončení v 1. pádu jednotného čísla mužského rodu na **-ží** (boží), **-ší** (kratší), **-čí** (dračí), **-ří** (zubří), **-dí** (medvědí), **-ní** (polní), **-cí** (hrací).

Pokud je přídavné jméno zakončeno na obojetnou souhlásku (b, l, m, p, s, v, z) a jeho tvary jsou pro všechny rody v 1. pádu jednotného čísla shodné, skloňujeme přídavné jméno také podle vzoru jarní. Například: cizí (muž) - cizí (žena) - cizí (dítě). Vidíme, že všechny tvary jsou zakončeny na -í, jedná se tedy o měkké přídavné jméno.

Měkká přídavná jména v jednotném čísle skloňujeme takto:

pád	mužský rod		ženský rod	střední rod
	životný	neživotný		
1.	jarní (cizí)	jarní (cizí)	jarní (cizí)	jarní (cizí)
2.	jarního (ciziho)	jarního (ciziho)	jarní (cizí)	jarního (ciziho)
3.	jarnímu (cizímu)	jarnímu (cizímu)	jarní (cizí)	jarnímu (cizímu)
4.	jarního (ciziho)	jarní (cizí)	jarní (cizí)	jarní (cizí)
5.	jarní (cizí)	jarní (cizí)	jarní (cizí)	jarní (cizí)
6.	jarním (cizím)	jarním (cizím)	jarní (cizí)	jarním (cizím)
7.	jarním (cizím)	jarním (cizím)	jarní (cizí)	jarním (cizím)

Skloňování tohoto vzoru si můžeme jednoduše také pamatovat tak, že mužský (životný i neživotný) a ženský rod mají ve všech pádech kromě 4. shodné tvary. Zároveň celý ženský rod má pro všechny pády jeden jediný tvar.

pád	ženský rod
1.	jarní (cizí)
2.	
3.	
4.	
5.	
6.	
7.	

pád	mužský rod		ženský rod	střední rod
	životný	neživotný		
1.	jarní (cizí)			
2.	jarních (cizích)			
3.	jarním (cizím)			
4.	jarní (cizí)			
5.	jarní (cizí)			
6.	jarních (cizích)			
7.	jarními (cizími)			

Sklonování v množném čísle je lehké v tom, že se při sklonování v podstatě vůbec nerozlišuje rod, pro všechny rody jsou totiž stejné tvary:

pád	mužský rod		ženský rod	střední rod
	životný	neživotný		
1.	jarní (cizí)			
2.	jarních (cizích)			
3.	jarním (cizím)			
4.	jarní (cizí)			
5.	jarní (cizí)			
6.	jarních (cizích)			
7.	jarními (cizími)			

tvrdý vzor

Skloňujeme podle něj přídavná jména zakončená v 1. pádu jednotného čísla mužského životného rodu na -hý, -chý, -ký, -rý, -dý, -tý, -ný a ta, která mají v 1. pádu jednotného čísla pro každý rod jiný tvar (například malý - malá - malé).

měkký vzor

Skloňujeme podle něj přídavná jména zakončená v 1. pádu jednotného čísla mužského životného rodu na -ží, -ší, -čí, -ří, -dí, -ní, -cí a ta, která mají v 1. pádu jednotného čísla pro všechny rody stejný tvar (například cizí - cizí - cizí).

Úkol

Umíte správně napsat koncovky přídavných jmen? Dokážete je správně zařadit ke vzorům jarní a mladý? Otestujte se v našem testu a uvidíte, jak jste na tom.

Nikdy si bez dovolení nehlad' ciz__1 psy. Ten bíl__2 svetr se mi opravdu líbí. Na louce se pásly strakat__3 krávy. Jirka se na plese choval jako prav__4 gentleman. K obědu uvařím hověz__5 maso na houbách. Dáš si k němu rýži nebo knedlíky? Nedávno v našem městě otevřeli nový obchod s včel__6mi produkty. Nov__7 spolužáci se ke mně chovali opravdu přátelsky. Petra a Lucie jako vždy dorazily na třídní sraz s mal__8m zpožděním. Vojáci trénovali se slep__9mi náboji. Už jsi někdy jedla krab__10 tyčinky?

Zakroužkuj správně a doplň písmena do tajenky

řešení: 1)mladý-jarní -í(m) -ý(f), 2)mladý-jarní -í(s) -ý(o), 3)mladý-jarní-é(ř) – ý(a), 4)mladý-jarní -í(k) -ý(s), 5)mladý-jarní -í(k)-ý(r), 6)mladý-jarní -í(ý) –ý(b), 7)mladý-jarní -í(č) – ý(t) , 8)mladý-jarní -í(j) -ý(e), 9)mladý-jarní -í(c) -ý(r), 10)mladý-jarní -í(v) –ý(k),

Rekordy ze světa zvířat – výška, délka

Nejvyšším žijícím suchozemským živočichem je žirafa, která může měřit i víc než 6 metrů. Jeden samec chycený v Africe byl vysoký šest metrů a devět centimetrů.

Nejdelším živočichem je jeden (Tajenka) _ _ _ _ _ _ _ _ _ _ . Žije v pobřežních vodách severního ledového oceánu. V roce 1864 byl objeven jedinec 55 metrů dlouhý.